

THỂ DỤC THỂ THAO TRONG SINH HOẠT CỦA HỌC SINH THỦ ĐÔ

ĐẶNG THANH TRÚC

Thể thao là một hình thức sinh hoạt văn hóa và là thứ văn hóa trẻ nhất và lành mạnh nhất của đông đảo quần chúng.

Dưới chế độ xã hội chủ nghĩa, thể thao không chỉ mang tính giải trí đơn thuần. Thể thao trước hết nhằm nâng cao sức khỏe cho mọi thành viên, tạo điều kiện thuận lợi để họ phát triển toàn diện.

Cuộc điều tra xã hội học gần đây của chúng tôi tìm hiểu sự quan tâm của quần chúng Thủ đô đối với các hoạt động thể dục thể thao. Kết quả cho thấy vị trí hiện nay của thể dục thể thao trong sinh hoạt hàng ngày của các tầng lớp nhân dân, đặc biệt là vai trò quan trọng của nó đối với các em học sinh Hà Nội.

Đối với ngành giáo dục nước ta, tiến hành đồng thời các mặt “đức, trí, thể, mỹ” đã trở thành phương châm đào tạo con người toàn diện - con người mới xã hội chủ nghĩa.

Trong quá trình này, “đức”, “trí”, “thể”, “mỹ” là những bộ phận liên quan, tác động chặt chẽ với nhau, không một bộ phận nào có thể xem nhẹ mà không ảnh hưởng đến các bộ phận khác. Vậy nhà trường đã làm gì để thực hiện mục tiêu đó?

Chỉ xét trong các trường phổ thông cơ sở và trung học, giờ học chính khóa hàng tuần lên tới 20 đến 25 tiết, trong khi đó chỉ có 2 tiết dành cho môn học thể dục. Như vậy, thời gian cho các môn học bắt buộc gấp từ 10 đến 12.5 lần so với môn rèn luyện thân thể. Ngoài ra, những môn học rèn luyện khác (bóng đá, bóng bàn, bơi lội, thể dục nhịp điệu...) hầu như không có, hay có chăng chỉ là những hoạt động bề nổi, lấy thành tích thi đua, chứ chưa trở thành nếp, thành thói quen trong mỗi học sinh.

Tình trạng mất cân bằng giữa các hoạt động rèn luyện cơ thể và hoạt động trí óc gây ra nhiều hậu quả không hay cho học sinh. Đây chính là một trong những nguyên nhân làm giảm đi chất lượng tiếp thu bài giảng của các em.

Chúng tôi cho rằng, sở dĩ hiện nay thể dục thể thao còn chưa được quan tâm đúng mức trong nhà trường, đầu tiên do nhà trường chưa đánh giá hết được tầm quan trọng của nó trong quá trình đào tạo thế hệ trẻ, vì vậy chưa tổ chức được các hoạt động vui chơi mang tính thể thao để thu hút các em. Cơ sở vật chất dành cho thể thao còn quá nghèo nàn. Nhà trường mới chỉ nhìn thấy mục tiêu trước mắt là truyền đạt những kiến thức tối thiểu cho học sinh. Song, để kết quả tiếp thu bài giảng đạt đến mức tốt nhất, các em còn bị tác động của nhiều điều kiện và yếu tố khác nữa, mà hoạt động rèn luyện thể lực cũng đáng được kể đến.

Trong môi trường gia đình, sức khỏe của các em được quan tâm thế nào? Đó cũng là điều chúng tôi lưu ý. Trên thực tế Thủ đô, số liệu điều tra xã hội học cho thấy các gia đình hầu như không quan tâm đến rèn luyện thể lực cho con cái. Có tới 60% gia đình không hề dành tiền chi tiêu cho thể thao, bất kể là để giải trí hay luyện tập, trong khi đó lại có một khoản chi rất lớn để con em tiếp tục vùi đầu vào sách vở dưới hình thức các lớp học tư. Trong toàn thành phố thì 69,6% các bậc cha mẹ cho con mình đi học thêm. Nếu bố hoặc mẹ là trí thức thì con số đó di động từ 86,1% đến 87,4%. Ở các trường phổ thông, số lượng học thêm toán, lý, hóa là 81,3%, học thể dục chỉ có 2%, càng lên lớp trên thì sự chênh lệch giữa tỷ lệ học thêm toán, lý, hóa và thể dục càng cao. Ở một trường trung học trong thành phố, sự chênh lệch đó đã lên tới 92%. Nếu quả thật đây là những con số nói lên sự ham muốn khoa học - kỹ thuật thì hậu quả lại là những nhà khoa học - kỹ thuật tương lai của đất nước sẽ sống trong ốm yếu và bệnh tật.

Nói như vậy không có nghĩa là các em học sinh không có những nhu cầu hoạt động thể thao. Ngược lại, các em rất ham thích, nhất là ở lứa tuổi học sinh, đặc biệt là những lớp dưới. Các em chưa ý thức rõ rệt được về ý nghĩa của rèn luyện, còn coi thể thao chỉ mang tính chất giải trí những khi đã dành nhiều thời gian cho hoạt động này.

Số liệu thu được cho thấy rằng, trong khoảng thời gian vui chơi hằng ngày là khoảng 3h34' của các em nam, 2h45' của các em nữ, những hoạt động thể lực đã chiếm tới 61% tổng số các trò chơi diễn ra trên thực tế (đối với nam là 71,6%). Nhu cầu thể thao thường biểu hiện tập trung vào các trò chơi như bóng đá, bóng bàn, cầu lông, bơi lội, và có tới 72,5% các trò chơi này diễn ra trên đường phố và trong những khu vực cấm. Những hoạt động trên lẽ ra phải được tổ chức lại bằng cách đưa vào các câu lạc bộ nhỏ, các lớp huấn luyện thể thao (cho đến nay thì mới chỉ có 2% gia đình đưa con em mình vào học những lớp này), Đã thế, lại do khuyết điểm làm cản trở giao thông, mất trật tự đường phố, nên những hoạt động thể dục - thể thao ngoài đường đã không nhận được sự đồng tình của người lớn và đã bị khiển trách, cấm đoán.

Nhu cầu thể thao chính đáng của các em không được thỏa mãn, đã tạo ra kẽ hở rất lớn trong quỹ thời gian của các em. Đó là miếng đất tốt để các hiện tượng tiêu cực nảy sinh và phát triển.

Đã có tới 78,7% học sinh coi hoạt động hằng ngày của mình là “dạo chơi đường phố, công viên”. Chúng tôi cho đây không phải là một hiện tượng lành mạnh. Kết quả điều tra xác nhận những em thường hay bị phản nản về hạnh kiểm chính là những em tham gia vào hoạt động này.

Suy nghĩ về vấn đề nêu ra, chúng tôi có mấy ý kiến sau:

- Để có một sự quan tâm đúng mức đến sức khỏe và sự phát triển hài hòa của thiếu niên học sinh, trước hết gia đình, nhà trường và các cơ quan hữu quan phải có nhận thức nhất trí về vai trò, lợi ích của thể dục thể thao trong sự nghiệp đào tạo thế hệ trẻ.

- Ở độ tuổi học sinh, học tập, vui chơi là hai hoạt động nổi bật nhất. Nếu hoạt động thể thao đã chiếm phần lớn các trò chơi của các em thì đây là điều đáng mừng. Vì vậy, tổ chức và hướng dẫn sao cho các hoạt động thể thao đi đúng hướng và trở thành nếp, thành thói quen trong cuộc sống của các em học sinh là rất cần thiết. Đây

không chỉ là trách nhiệm riêng của các bậc cha mẹ, mà còn là trách nhiệm chung của nhà trường, của quận, phường hay những khu nhà tập thể.

- Để đáp ứng được nhu cầu hoạt động thể thao của các em thì việc tạo ra cơ sở vật chất cho nó là rất cần thiết. Làm thế nào để mỗi trường học, mỗi phường, mỗi khu tập thể phải có sân chơi thể thao và các dụng cụ thể thao đầy đủ. Làm thế nào tổ chức được các câu lạc bộ thể thao có hoạt động thường xuyên, chứ không chỉ riêng ba tháng hè. Chúng tôi thiết nghĩ rằng, những điều kiện vật chất này cũng sẽ đóng góp một phần không nhỏ vào việc ngăn chặn những hình tượng tiêu cực xen vào những thì giờ ngoài học tập của các em và đồng thời đem lại cho các em một thân hình khỏe, đẹp, một sức làm việc dẻo dai để tiến bộ trong học tập và công tác.

Hiện nay trên thực tế Hà Nội chúng ta, thể thao chưa có gì nổi lên trong nếp sống công cộng của cả người lớn và trẻ em. Đã đến lúc cần phải thảo luận nghiêm túc về vấn đề này.